

Proa

SEBASTIÀ
ALZAMORA
LA MALCONTENTA

La venjança d'una dona enamorada,
entre bandolers, a la Mallorca del segle XIX

SEBASTIÀ ALZAMORA

LA MALCONTENTA

Il·lustracions de Carlos Cubeiro

Proa

Proa
A Tot Vent

Primera edició: setembre del 2015

© 2015 Sebastià Alzamora

© de les il·lustracions: Carlos Cubeiro

© del disseny de la coberta: Carlos Cubeiro

© de la imatge de coberta: Nilufer Barin / Arcangel Images

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions SLU, Proa

Pedro i Pons, 9-11

08034 Barcelona

www.proa.cat

ISBN: 978-84-7588-548-3

Dipòsit Legal: B. 1953-2015

Composició: Víctor Igual, SL

Impressió: Egedsa

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

ÍNDEX

L'execució	11
La geperuda de la lira, I	47
Trepitjaren els claus de Crist, I	57
L'estaferm, I	85
La tos, I	91
L'amor, I	113
La revenja, I	119
La geperuda de la lira, II.	129
Trepitjaren els claus de Crist, II	135
La revenja, II	149
La mar, I	161
La tos, II	169
L'hostal de s'Aranjassa	177
La geperuda de la lira, III	185
La revenja, III.	189
La tos, III	195
La mar, II	201
L'estaferm, II	207
L'amor, II	213
La revenja, IV.	219
L'infern	227
<i>Nota de l'autor</i>	237

–Cagondéu –va grunyir en Pelleta–. No podeu anar una mica més alerta?

Havien tornat a caure, i, quan queien, es feien mal. Era difícil mantenir l'equilibri d'una fila de quatre homes que havien de caminar compassats, amb caputxes al cap, grillons als turmells i als canells, i una soga al coll que els lligava l'un amb l'altre. El més lleu moviment bruscat o descurat d'un afectava la resta, i els feia anar per terra amb una facilitat humiliant, que s'afegia a la humiliació de caminar cap al patíbul. A més, cada vegada que ensopegaven, els tocava rebre els cops de verga dels soldats d'artilleria que els escortaven.

–Aixecau-vos, desgraciats –va ordenar el caporal que comandava l'execució, sense estalviar-se un parell de coces a les costelles de qui primer li va venir al davant. Envoltats per la cridòria del públic i a les palpenques, sense saber on eren, els reus varen obeir.

Un cop van haver recuperat l'equilibri i l'ordre de les passes, en Pelleta va insistir:

–No sé com podeu ésser tan travats.

En Salamanca el va retopar:

–I això què t'importa? D'aquí a una estona seràs mort, infeliç. Penjat pes coll.

–Igual que tu –va contestar en Pelleta, que s'esforçava per no perdre el ritme.

Es va sentir un sanglot llastimós, que venia de sota la caputxa del darrer reu de la filera.

–Ja li ha tornat a pegar sa plorera a s'infant –va remugar en Salamanca.

–Deixau-lo tranquil –va intervenir en Durí, que anava al capdavant de la fila–. És normal que tengui por; és jove.

–Té por per culpa teva, Durí –va etzibar en Salamanca.

La gentada cridava a banda i banda de la via. Es va fer el silenci entre els homes de la fila, de manera que varen poder sentir els insults de la gernació, el so metàl·lic dels grillons en arrossegar-se contra el paviment, la circulació de l'aigua que corria avall de la riera de Palma, mentre la vorejaven exposats a la vergonya pública. També es podien sentir els plors de l'home més jove.

–Fullaní, no ploris –va ordenar en Durí.

–T'he dit que plora per culpa teva. Tu mos has duit aquí –va insistir en Salamanca.

Es va fer un altre silenci dins la filera. El públic, que ells veien amb prou feines a través de la tela de la caputxa, cridava «Assassins! Assassins!».

Al cap d'uns segons, en Durí va replicar:

–Salamanca, a mi i a n'aquests mos penjaran ara.

Però abans, a tu te mataré jo. Serà sa darrera cosa que faci, i feia temps que en tenia ganes.

Era el dia 12 de novembre de 1829, un dijous a les deu del matí. Els primers freds de l'hivern feien que els grillons i la soga es clavessin amb més ferocitat dins la pell i la carn, i la caputxa de tela de sac els ofegava. Caminaven amb passes lentes; de tant en tant rebien un cop de verga. La gent, a banda i banda de la carrera, no deixava d'increpar-los. El jove que anava a la cua continuava sanglotant com una criatura.

–Has sentit què t'he dit, Salamanca? –va preguntar en Durí.

–No tens manera ni collons per fer-ho –va respondre en Salamanca, que anava tercer a la fila.

–No tenc collons.

–Ni manera.

–Molt bé.

Unes gavines procedents de la badia varen travessar el cel i varen fer rauc, rauc.

–Aturau-vos!

Hi havia centenars de persones congregades entorn de l'espectacle. Centenars de nassos van olorar el perfum del salobre i de l'execució imminent. Els agradava.

–Va matar un infant.

–Va degollar dues dones.

–Va disparar contra un home coix.

No deien cap mentida. En Durí escoltava les mur-

muracions i sabia que tenien raó. Parlaven d'un criminal, i el criminal era ell. Només el va molestar una veu que va gosar emetre un veredictes:

–Més se'n mereix, per bord.

En Durí va pegar una estrebada que va aturar en sec la corrua. Mig cec, amb el cap embotit per la caputxa, es va girar a una banda i una altra com un gos. No va cridar, només va remugar:

–Bord? Que vingui ara mateix davant meu qui em diu bord i m'ho torni a dir a la cara.

Es va sentir el xiulo del vent i el rossec de les cadenes i els grillons. Ningú va gosar parlar ni motar. Aquesta vegada en Durí, des de sota la caputxa, sí que va aixecar la veu:

–Veni a dir-me bord a la cara! Però què vos heu pensat, desgraciats?

Va caure a terra, i amb la caiguda va arrossegar els altres tres. Havia estat un cop al clatell.

–Aixeca't i calla, Durí –era la veu d'un voluntari reial.

–Me cag en sa teva puta estampa –va respondre ell, mentre feia esforços per coordinar el moviment amb el dels altres components de la cadena.

–Pots cagar-te en el que vulguis, però ets mort, Durí –va respondre el voluntari reial.

–Qui me diu bord, fills de la gran puta? –la veu va sonar esqueixada, i va rompre el cel matinal i somort.

–Bord! Assassí! –va insistir una altra veu.

El vent va moure unes agulles de pi, algunes de les quals varen entrar dins la gola dels reus.

–Quina merda –va sentenciar en Pelleta, just abans d’estornudar.

–Ara et preocupa això, imbècil? –va preguntar en Salamanca.

En Durí, amb la visió limitada, va repassar el públic, i hi va descobrir un home esdentegat que exigia la seva mort. En Pelleta també va observar així com va poder la concurrència, i hi va veure un parell de dones que a ell li va semblar que li adreçaven mirades lúbriques.

El sol era dèbil. Enmig de la gernació, hi havia una dona que no deia res.

–Encara no has entès que això s’ha acabat, Durí? –va preguntar en Salamanca.

La dona que no deia res va sanglotar enmig de la multitud. Ningú la va sentir.

–Ets mort, Salamanca –insistia en Durí.

–Tant com tu, Joan –va replicar el seu company.

–No, no ho has entès, Salamanca –va replicar en Durí–. Ara te fugiran ses rialles, t’ho asseguro.

–No en tenc cap, de rialla.

–Millor.

Els va interrompre un gargall. Algú entre el públic va escopir, i va deixar anar una efusió de moc verd damunt d’en Pelleta.

Hi havia crits i renou. Per allà on passaven els reus, es creava una mena d’excitació morbosa. A la

gent li agradava veure com caminaven cap al cadafal. La justícia havia estat severa però clara.

–Criminals! –va cridar una dona bella i curta.

–Mal vos haguessin esclafat en néixer! –va exclamar un home que anava amb crosses.

–Ho veieu? –va preguntar en Pelleta–. Avui serem la diversió de tots aquests. Mos volen veure morts.

–Que te donin per cul, Pelleta –va tercejear en Salamanca–. I que donin per cul també a la teva dona. I que donin per cul sobretot a en Durí.

Es va tornar a sentir el sanglot d'en Fullaní, que no s'aturava de plorar. Era un so aproximadament humà. Sentit de culpabilitat i consciència de pèrdua, a canvi d'un benefici exigü.

En Pelleta:

–No podeu fer callar aquest infant?

–No podeu callar tots d'una vegada? –va cridar un voluntari reial, i va repartir equitativament un esplet de bufetades entre els quatre membres de la filera.

Una nuvolada plena d'electricitat es presentà de cop sobtat damunt del cel de la ciutat. Un moment abans hi havia una mostra de llum solar, però ara el cel es va ennegrir com un sangtraït. Als assistents els agradava pensar que aquesta mena de coses mantenien alguna correspondència amb el que estaven presenciant.

–És un senyal? –van preguntar uns.

–És un senyal –van respondre uns altres–. Fa uns dies va néixer una criatura amb un gep.

–Vol dir que hi ha d’haver morts.

–No digueu dois.

–Quins dois? –es va exaltar un–. O no saps que sa lluna nova duu desgràcies per als qui hi neixen? Resau el parenostre!

Es va fer el silenci. Se sentien altra vegada les gavines. Els reus encara no veien el cadafal, però s’hi acostaven.

–Caminau!

La dona que no deia res recordava el cant de la Sibilla:

Lo jorn del Judici
parrà qui haurà fet servici.
Jesucrist, Rei universal,
home i ver Déu eternal,
del cel vindrà per a jutjar
i a cada u lo just darà.

Gran foc del cel davallarà;
mars, fonts i rius, tot cremarà.
Daran los peixos horribles crits
perdent los seus naturals delits.

Era un record d’infantesa. A la dona que no deia res, quan era una nena, solien dur-la la nit de Nadal a la missa de Matines, i allà sentia aquella cançó sobre la

fi del món. No va entendre mai per què el dia que se celebrava el naixement del Salvador es cantava una cançó com aquella, sempre a càrrec d'una nena que vestia una túnica i aguantava una espasa. Però se li havia gravat a la memòria, i en aquell instant no podia fer res més que pensar-hi. Alguna vegada li hauria agradat portar la túnica i l'espasa.

La filera va arribar als peus del cadafal. Un voluntari reial va donar l'ordre d'alto i un altre els va obligar, d'un en un, a agenollar-se. Al cap d'un moment, es va acostar un home magre, que feia de botxí, i va procedir a treure'ls la caputxa. A la fi varen poder respirar.

–Fills de mala mare! –va cridar una anciana.

–Matau-los! –va ordenar un home vestit amb uns calçons de sac.

Va comparèixer el regidor d'execucions:

–Silenci! –va ordenar.

La gentada no va voler escoltar-lo.

–Els volem penjats!

Un parell de merles van travessar el cel i el van omplir de càntics. Variaven de forma aleatòria la modulació dels seus refilets.

–Silenci! –va insistir el regidor—. Callau!

Ho va aconseguir. La gentada va deixar de cridar

i va restar en una remor expectant. No gosaven interrompre la cerimònia que havien anat a contemplar.

El regidor va pronunciar la pregunta formulària:
–Sabeu que sou condemnats a mort?

No hi va haver resposta, tret d'una bafarada d'olor d'aigua de mar.

–Veig que no teniu xerrera –va ironitzar el regidor–. Us ho preguntaré un per un.

Un voluntari reial va fer la feina de fer aixecar els quatre homes. Tan aviat com es varen posar drets, el primer que varen veure van ser les quatre forques al mig de la plaça del Mercat.

–Digues –va preguntar el regidor, que duia la vestimenta de gala i anava armat amb la seva maça–. Tu ets en Jaume Perelló, conegut com a Salamanca?

–Sí que ho som –va respondre l'interpellat.

–Molt bé –va assentir el regidor, i va fer una passa–. Digues, tu ets en Joan Puig, a qui diuen Durí?

–Jo me cag en ets ossos de ta mare –va ser la contesta, seguida d'una onada de remors.

El regidor va mantenir un posat digne.

–Entenc que estàs nerviós, fill. Digues, tu ets Joan Puig...?

–Que me cag en ta mare, t'he dit –va repetir en Durí.

El públic basculava entre l'odi i l'admiració. El regidor va desistir d'obtenir resposta i es va adreçar al següent home:

–Digues, tu ets en Pere Forcades, també conegut com en Pelleta?

L'interpel·lat va somriure amb insolència:

–Sí que ho som, i mirau de no fer tanta comèdia. Murmuris. Expressions. Intercanvis de mirades.

–Molt bé –va concloure el regidor–. No passis ànsia, serà ràpid.

–Gràcies.

–Digues –va insistir el regidor, adreçant-se a l'últim condemnat–. Tu ets en Bartomeu Fullana, a qui diuen Fullaní?

El reu va ser incapaç de contestar. Va mirar el regidor als ulls, va acotar el cap i va rompre en un plor compulsiu, que a alguns els va semblar commovedor. El regidor hi va tornar:

–Ets en Bartomeu Fullana, altrament dit Fullaní?

–No vull morir –va ser la resposta, articulada entre plors.

El regidor va somriure:

–I no moriràs, fill. Com a mínim, no moriràs avui. –Es va girar cap als voluntaris reials:– Aquest jove és lliure.

En Bartomeu Fullana, també conegut com a Fullaní, no es va aturar de plorar mentre el desencadenaven i el desengrillonaven. En Joan Puig, Durí, el va mirar amb una expressió de fàstic i va sentenciar:

–Podreix-te, fill de puta.

El regidor es va adreçar als voluntaris reials i al botxí:

–És l’hora de procedir.

Aleshores va comparèixer el pare Alou. Llarg, tibat i enravenat dins la sotana, semblava que es mogué al compàs del cant de les gavines.

–Bon dia tengui, pare Alou –el va saludar el regidor.

–Bon dia nos do Nostre Senyor –va contestar ell, amb el cap cot.

–Avui són quatre, però n’hi ha un que en surt de franc.

–I això?

–Ha xerrat.

–Està bé –va remugar el capellà–. Endavant.

Es va fer un silenci. El regidor es va escurar la gola i va afegir:

–Pare, me sap greu.

–El què? –va inquirir el sacerdot, amb el rostre enfosquit.

–Hi ha el vostre nebot, en Durí. Me sap greu.

–Déu el perdonarà –va ser la resposta–. Som-hi.

Els homes continuaven agenollats als peus del patíbul. Un voluntari reial se’ls va acostar i va cridar:

–Presoners, ara tendreu el vostre funeral. S’espera de voltros que us comporteu de manera adequada. Ho heu entès?

Cap d'ells no va dir ni una paraula. De lluny, una veu rogallosa va exigir:

–Els matau o no els matau? Que no tenim tot lo dia!

El voluntari reial es va adreçar a la multitud:

–Aquestes coses duen la seva preparació.

Les sogues, penjades al capdamunt de les forques, es bellugaven amb el vent. El regidor va pujar dos esglaons del patíbul, perquè el pogués veure tothom, i va exhortar la concurrència:

–Ciutadans! Sabeu què hem vengut a fer aquí? En teniu consciència?

–Matau-los d'una vegada! –va cridar una dona exasperada.

–Hem vengut a donar justícia a una banda de criminals. Això no és un espectacle del qual pugueu fer befa; és la mort de quatre homes.

–Quatre? –va exclamar en Bartomeu Fullana, Fullaní, amb la veu estrangulada. I va afegir:– Jo, no! Jo, no!

–Bé, doncs la mort de tres homes –va concedir el regidor–. És cert que n'hi ha un d'exempt.

Hi va tornar a haver remor entre la concurrència. La notícia no era ben rebuda.

–Quin d'ells en surt exempt? –es va sentir, dins l'aire del matí–. No n'hi ha cap que mereixi perdó!

–Assassins! Assassins!

El regidor va fer un gest amb la mà que volia indicar calma. Quan va haver aconseguit que la massa

emudís, es va estirar la gavadina, va mirar el pare Alou i hi va tornar:

–Un dels presos s’ha penedit i és menor. La justícia de la Constitució no permet executar menors d’edat.

–A la merda la Constitució! –va cridar una altra veu anònima–. És una serp!

I tots:

–Una serp! Una serp!

El regidor hi va tornar:

–No és legal matar una persona menor d’edat. A Espanya, la majoria d’edat s’obté als vint-i-un anys. Per tant, en Fullaní no pot ser executat. No hi insistiu.

–Sou uns cagats! –va insistir la mateixa veu d’abans.

La dona que es trobava entre el públic i que no deia res va aconseguir contenir les llàgrimes.

El pare Alou es va acostar als condemnats:

–Criatures de Déu, heu vingut al món per fer el bé. Però heu sortit esgarriats, i heu fet el mal. Teniu alguna cosa a dir davant de l’Esperit Sant?

Hi va haver un silenci gràvid. Fins i tot la gentada va callar.

–Jo voldria dir una cosa –va asseverar en Pelleta.

–Digues –va replicar el sacerdot–. Et penedeixes de res?

–Sí –va admetre en Pelleta–. Una vegada vaig voler forçar una dona.

–Fill de Satanàs! –varen bramar a cor tres ancians.

–Molt bé –va concedir el pare Alou–. I què va passar?

–No en vaig ser capaç.

Tothom va riure.

–Marieta! –es va sentir.

–Res més? –va demanar el pare Alou.

–Res més, pare –va respondre en Pelleta.

–No vares fer cap mort?

En Pelleta va abaixar el cap.

–Dos, mossèn. Però és que ells també me volien matar.

–Qui eren?

–Un home i una dona, a s’hostal de s’Aranjassa. Jo només volia berenar, però ell va treure una escopeta.

–Tens més pecats?

–Sí, pare, una vegada me vaig aixecar amb els calçons humits.

–Com dius? –va preguntar el mossèn, sorprès.

–Sí, ja sabeu què vull dir –va contestar en Pelleta–. Diuen que als homes ens passa, això. Jo dormia, i quan vaig obrir els ulls, havia banyat els calçons.

–Saps per quin motiu?

–Som verjo, pare. No he conegut dona. Me moriré amb aquest endarrer.

–Millor per a tu –va reflexionar el mossèn–.

Tens qualche altra cosa més a dir? Qualque altra confessió?

–No, senyor –va respondre el reu–. Només voldria que Nostre Senyor s’apiadi dels meus pecats. Pensau vós que serà possible, mossèn?

–No. Et podriràs a l’infern, per assassí i per lasciu. Ho entens, criatura de Déu?

I en Pelleta, capbaix:

–Sí. Però aquests que m’acompanyen són encara pitjors que jo. Feu-los passar per sa pedra, per l’amor de Déu.

El sacerdot va somriure.

–No passis pena, així serà.

El sacerdot es va acostar a en Salamanca. Li va adreçar un somriure:

–Me sap greu, Jaume.

–Més me’n sap a mi, don Sebastià –va respondre el condemnat.

–Digues, quins són els teus pecats?

–Pecats? Quin pecats?

–Veig que no recordes es deu manaments de Nostre Senyor. Els recordes, Jaume?

–Els recorda algú dels que ens estan mirant? Tots aquests que es moren de ganes de veure’m penjat, tenen alguna idea sobre es manaments de Déu? Per què no els ho pregunta a ells, mossèn?

Es va fer un altre silenci. D’entre el públic, una veu va esclatar:

–Matau-los!

En Salamanca, va somriure.

–Ho heu sentit, mossèn? Volen que me matin. Hi ha un manament que diu: «No mataràs».

–Però tu has fet morts –va tallar el sacerdot.

En Salamanca va moure el cap.

–És cert, però matar-me a mi no arregla res. Ull per ull, dent per dent? Això no és justícia –i va mirar el regidor–. Sou una tropa de covards.

–Calla! –va ordenar el regidor.

Una cinglada va caure damunt de la cara d'en Salamanca. Era un cop de corretja, que li va obrir una ferida sanguinosa a la galta dreta.

El pare Alou es va acostar al reu:

–Digues, fill, per què vares caure dins el crim i la depravació?

En Salamanca no va dubtar:

–Passava gana –va dir–. I a més, en Durí me va convèncer.

–Collons, quin cagat –va remugar en Durí.

–Això és així, Salamanca? –va preguntar el regidor–. En Durí te va convèncer per fer-te un delinqüent?

–Contesta –va afegir el mossèn.

–Sí, contesta, desgraciat! –va cridar en Joan Puig, també conegut com a Durí–. Explica què vares fer a s'Arenal!

En Salamanca es va indignar:

–Si tornau a insultar-me, vos sabrà greu.

En Durí va somriure:

–T’he dit que, abans que ens matin, te mataré.
T’has pensat que ho dic de verbes, Salamanca?

Va intervenir el regidor:

–Jaume Perelló, dit Salamanca, afirmes que vares delinquir perquè hi vares ser induït per en Joan Puig, anomenat Durí?

–Sí, vull dir això –va ser la resposta.

El pare Alou va moure el cap en senyal de desaprovació. Es va acostar al tercer reu:

–Bartomeu Fullana, conegut com a Fullaní. Ets conscient dels teus pecats? Te’n penedeixes?

–Jo no vull morir! –va cridar en Fullaní, esclatant altra vegada en plors.

–No ploris, criatura de Déu, que tu has salvat sa vida. Digues, tu vares matar na Miquela de cas Misto?

–No.

–Vares entrar a robar a la possessió de Purgatori?

–No.

–Et vares endur cinc ovelles i un porc de la possessió de Buniferri?

–No, no!

–Idò qui va cometre tots aquests delictes? Perquè era qualcú que anava a prop de tu.

–Va ser ell –va somicar en Fullaní, assenyalant amb les celles en Durí–. Ell ho feia tot.

I el regidor:

–I tu, què feies?

I en Fullaní:

–Jo? No res. Mirava que no s’acostàs ningú.

–Per quin motiu?

–Per si havíem de fugir.

–I per què havíeu de fugir?

–Home...

En Durí, subjectat per dos voluntaris reials, va intervenir:

–Fullaní, digues a aquests senyors tan respectables què va passar de bon de veres. O t'estimes més que els ho expliqui jo?

–Calla, dimoni! –va cridar en Fullaní.

En Durí va riure:

–Jo puc ser un dimoni, però tu ets una merda, Fullaní. I saps què se'n fa, de sa merda?

La gentada va ulular. El pare Alou es va tornar a adreçar al presoner:

–Bartomeu, coneixes ses oracions?

–Sí, pare– va respondre ell.

–Molt bé. Ara vull que les recitis, jo t'aniré guiant.

Comencem: Jo sóc el teu Senyor...

I en Fullaní:

–Jo sóc el Senyor i el teu Déu, el que t'ha fet sortir del país d'Egipte. No tinguis cap altre Déu fora de mi.

I el mossèn:

–Molt bé. Prosseguim: No et facis cap imatge...

Com continua?

En Fullaní, capbaix:

–No et facis cap imatge del que hi ha dalt del cel.

–Exactament –va aprovar el Pare Alou–. Més: No juris...

I en Fullaní, contrit:

–No juris en fals en nom del Senyor.

Es va sentir una rialla esquerdada; era la d'en Durí. El regidor es va adreçar al sacerdot:

–Don Sebastià, jo entenc que això és un mal pas per a vós, amb el vostre nebot aquí...

–No passis pena, fill –va respondre el pare Alou, important un posat beatífic–. Déu proveirà.

–Tio –s'hi va ficar en Durí–, hauríem d'anar fent via, tota aquesta gent se mor de ganes de veure'ns penjats. No vos entretingueu tant, predicau de pressa.

Un eco d'incredulitat va recórrer la plaça del Mercat.

–Com va, Salamanca? –va preguntar en Durí, quan la cridòria de la gent va haver baixat una mica.

–Molt bé, criatures de Déu –va interrompre el pare Alou–. Ara ja no ho deman només a n'en Fullaní, sinó a tots quatre. Resarem una Ave Maria.

La dona entre el públic que no deia res es va recordar en aquell moment de son pare i sa mare. Es va recordar d'una barraca a prop de s'Aranjassa. Es va recordar d'un gos que es deia Pau, i de dos galls dindi que solien barallar-se a espicotades. Es va recordar de la caça amb lloses, i dels ginyols que fabricava el seu padrí amb ferros vells. Es va recordar de les cigales aferrades als albons, que reventaven després de tant de cantar. Es va recordar d'un pa amb sobrassada vella amb figues. Es va recordar de tot això, però no va dir res. Es va estimar més escoltar el que deia en Durí:

Al regidor se li va esgotar la paciència definitivament.

–Voluntaris! –va cridar.

–Senyor?

–Administreu un correctiu als condemnats –va ordenar–. S'estan extralimitant.

–Sever, senyor?

–Lleugerament sever.

Tres homes armats amb maces es van acostar als reus. Un dels voluntaris reials va preguntar:

–Teniu rialles, pocavergonyes?

El primer cop de maça va caure damunt l'espatlla dreta d'en Pelleta. Es va sentir el cruixit de l'os, i la multitud immediatament es va posar a cridar enfebrorida.

–Deveu estar molt contents de sa vostra feina –va murmurar en Durí, mirant als ulls un dels voluntaris reials.

–Tu també vols rebre, assassí? –va ser la resposta.

–No encara –va respondre en Durí–. Millor que peguis a n'aquest d'aquí –i va assenyalar en Salamanca–, que t'ha dit fill de puta.

Al voluntari reial se li varen desorbitar els ulls.

–Tu m'has dit fill de puta?

Se sentien els gemecs d'en Pelleta, que havia quedat amb un braç mig davallat. En Salamanca es va posar nerviós i no sabia què dir:

–Jo no he dit això! Ha estat aquest... –i intentava assenyalar amb el dit en Durí.